

We vragen u enkel voor persoonlijk gebruik onze content te kopiëren. Het delen van deze content met anderen is niet toegestaan © Het Financieele Dagblad 2023.

'Stop maar met bouwen van windmolens op land'

Bert van Dijk

Met de aanzienlijke toename van de zonnestroomproductie in Nederland en de ambitieuze doelstellingen voor windenergie op zee, rijst de vraag of er nog wel behoefte is aan extra windmolens op het land en grootschalige zonneparken. Hoewel regio's momenteel vasthouden aan hun plannen, is er ook verzet onder de bevolking in bepaalde gebieden.

Thom Weterings (blauwe vest), Leo van der Stelt (blauwe trui) en Jan Nijhuis (op de voorgrond) verzetten zich tegen de bouw van windmolens in De Lutte in Twente. Foto: Merlin Daleman voor het FD

In het kort

- Nederland is onderverdeeld in dertig regio's, die allemaal een energiestrategie moeten bedenken.
 - Dat vloeit voort uit het Klimaatakkoord.
 - De vraag is nu of de doelen niet achterhaald zijn en een pas op de plaats gemaakt kan worden, gezien het verzet in sommige regio's
-

In de verte torenen een aantal hoge windturbines boven het landschap uit. Ze staan op een industriegebied in Duitsland. Hier, in een groen weiland aan de andere kant van het landweggetje, pal naast een beschermd stuk landschap vlakbij de Lutte in Twente, moet de komende jaren ook een grote windturbine komen. De eerste in Twente. 'In totaal moeten er hier straks 39 turbines komen', zegt Thom Weterings. 'Het is echt doodzonde'.

Weterings is voorzitter van de Stichting Behoud Twents Landschap en verzet zich samen met een aantal andere groeperingen tegen de komst van de turbines in het Twentse coulissenlandschap, een van de weinige gebieden in Nederland dat geen windmolens heeft. 'Wij zijn niet tegen windenergie, maar vinden wel dat deze hoge turbines hier niet in het landschap thuishoren. Bovendien, daar in de verte staan de windmolens op een industrieterrein. Hier moeten niet alleen turbines midden in het landschap komen, maar ook op plekken waar mensen wonen en werken. Kom, we gaan even kijken op de brug daar.'

Afstandsnormen

Vijf minuten later staat Weterings samen met mede windtegenstanders Jan Nijhuis en Leo van der Stelt op de loopbrug over de A1 bij grensovergang De Lutte. Vanaf hier zijn de Duitse windturbines nog beter te zien. 'Sommige mensen zeggen "daar staan ze al, wat maakt het uit dat ze hier in Twente ook komen", maar hier hebben we nog de kans om het landschap te beschermen', zegt Nijhuis. Hij is eigenaar van het bedrijf A-1 Douane Expeditie, dat douanediens ten aanbiedt.

Nijhuis is ook voorzitter van stichting Tegenwind, dat zich verzet tegen de bouw van windturbines in De Lutte. 'Kijk, daar staat ons kantoor. Honderd meter daarachter moet zo'n grote turbine komen. Dat is veel te dichtbij een plek waar mensen werken. We willen dat gewacht wordt met besluiten totdat er duidelijkheid is over nieuwe afstandsnormen.' Hij doelt op de normen over de minimale afstand tussen turbines en woningen.

Die nieuwe normen moeten er komen nadat de Raad van State twee jaar geleden de bestaande omgevingsnormen voor industriële windturbines onwettig had verklaard. 'Als

die nieuwe normen in lijn komen te liggen met de ons omringende landen, blijft er weinig over van de zoekgebieden voor windturbines waar nu sprake van is', zegt Van der Stelt.

‘De door de regering aangekondigde afstandsnormen zullen enorme gevolgen hebben’

Leo van der Stelt, Stichting Tegenwind Noordoost Twente

Als het aan regiobestuurders ligt, verrijzen er de komende jaren 39 windturbines in Twente van ruim 250 meter hoog. Die zijn, samen met de bouw van grootschalige zonneparken, volgens de regio nodig om het energiedoel voor 2030 te halen: 1,5 terawattuur groene energieopwek.

Moeizame start

Twente is een van de dertig regio's in Nederland die een plan hebben gemaakt om in 2030 gezamenlijk voor 35 terawattuur aan groene stroom te produceren. Deze regionale energiestrategieën (RES) vormen de invulling van het landelijke Klimaatakkoord dat in 2019 werd gesloten.

De implementatie van die strategieën verloopt al sinds de start moeizaam. Ook nu nog, twee jaar na de eerste concepten, maken de plannen voor windturbines en grote zonneparken lokaal veel los. Regio's moeten plannen maken en locaties aanwijzen voor windturbines en zonneparken. Komen ze daar niet uit, dan neemt de provincie de regie over. Dat zorgt in Twente voor onrust.

Daar stemde deze maand een meerderheid van de burgers in een inwonersforum tegen het bestaande plan om de groene stroomopgave voor 60% met windenergie in te vullen. De vraag is nu wat de regio met de adviezen gaat doen. De laatste Provinciale Statenverkiezingen hebben de verhoudingen in de lokale politiek volledig op zijn kop gezet met BBB als grote winnaar in Overijssel.

'De politieke verhoudingen zijn inderdaad veranderd. Maar in de coalitieakkoorden die openbaar zijn, zien we het nakomen van afspraken terug of het voortzetten van het lopende energiebeleid', zegt een woordvoerder van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie.

Ander beleid

In Twente vrezen ze dat de provincie de windenergieplannen zal doordrukken, nog voordat er een nieuw college is. De hoop is gevestigd op nieuwkomer BBB, maar fractievoorzitter Carla Evers van BBB Overijssel laat niet in haar kaarten kijken.

Ze wil niet inhoudelijk reageren, maar hint wel op verandering. 'Op dit moment zijn we heel druk met coalitieonderhandelingen waarbij onze inzet is om vanaf nu ander beleid te gaan voeren.'

Niet het meest logisch

Het verzet tegen windturbines in Twente komt deels voort uit onbegrip. Volgens veel tegenstanders kunnen de doelen ook zonder wind op land worden gehaald. Zonnepanelen op daken van woningen tellen nu niet mee voor het behalen van de doelstelling om 1,5 terawattuur groene stroom te produceren, maar juist die categorie is de laatste jaren enorm hard gegroeid.

Het meetellen ervan zou de noodzaak voor windturbines op land flink kunnen beperken. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) adviseerde al om zon op daken van woningen ook mee te tellen. 'Wij hebben inderdaad altijd gezegd: "tel het wel mee". Maar er was destijds geen duidelijk beleid voor die kleinschalige ontwikkeling', legt Jan Matthijsen uit. Hij is senior wetenschappelijk onderzoeker Klimaat, Luchtkwaliteit en Energie bij het PBL.

'Het Rijk en de partners in het Klimaatakkoord wilden meters maken en dus grootschalige installaties voor groene elektriciteit stimuleren via de SDE-subsidieregeling. Alles wat er dan nog extra gebeurt, zoals zon op dak van woningen was mooi meegenomen, maar dat zou niet meetellen voor de doelen van de regio's. Ik zou het niet raar gevonden hebben om deze autonome ontwikkeling wel mee te tellen.'

'Negeer de regionale energiestrategie'

Nu moeten regio's op zoek naar locaties voor wind op land en zonneparken. Marjan Minnesma, directeur van klimaatorganisatie Urgenda begrijpt daar niets van.

'Het verbaast me dat iedereen er zo braaf achteraan loopt'

Marjan Minnesma, directeur Urgenda

'Ik vind het dom om 35 terawattuur grootschalig zon en wind op land te eisen. Het kan ook kleinschalig via zon op daken. Die eis van grootschaligheid komt voor uit de klimaattafels waar de Regionale Energiestrategieën zijn bedacht, maar het is juridisch niks. Het verbaast me dat iedereen er zo braaf achteraan loopt.'

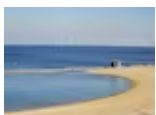

Grensovergang De Lutte. Net over de grens in Duitsland torenen windturbines hoog boven het landschap uit. Foto: Merlin Daleman voor het FD

Als alle regio's groene stroom kleinschalig zouden opwekken en dan nog niet eens al het potentieel in Nederland zouden benutten, dan kom je volgens Minnesma al uit op 57 terawattuur. 'Dat is alleen nog maar zon. En met wind op land zitten we nu al op 80% van ons scenario om in 2030 naar 100% duurzame energie te gaan. De regionale energiestrategieën gaan maar over 50%. Op land zijn we dus wel klaar met windmolens. Voor het hele systeem is het nu beter om te richten op wind op zee en zon op dak. Ik zou zeggen zeggen, negeer die Regionale Energiestrategieën.'

Regionale bestuurders niet overtuigd. 'De doelen van de RES zijn niet te realiseren met alleen grootschalig zon op dak', zegt energie gedeputeerde energie Tijs de Bree van de PvdA in Overijssel. 'Dit omdat niet alle daken geschikt zijn of geschikt te maken zijn en de verdeling van zon en wind zorgt bovendien voor een aanzienlijk efficiënter gebruik van het elektriciteitsnet, betrouwbaarheid en lagere maatschappelijke kosten.'

Meer lezen

Zorgen over gebrek aan inspraak en participatie bij regionale uitvoering klimaatakkoord